

Vycvičit psa, který se bez obav vrhne do sutin zříceného domu, trvá i šest let. Jeden takový žije v Lysé nad Labem.

LYSÁ NAD LABEM / „Když jsem začínala s výcvikem Aywy, tak se na nás někteří psovodi-záchranáři koukali přes prsty, protože se jim výběr plemene nezdál. Obávali se hlavně nervů, reakce na střelbu a různé zvuky. A oprávněně, borderkolie s tím mívají problémy. Na druhou stranu to jsou ohromní pracanti s velkou výdrží,“ vypráví majitelka osmileté feny borderkolie Aywy, která nedávno získala takzvaný sutinný atest ministerstva vnitra.

Tuto zkoušku má zhruba jen 15 psů v České republice, kteří jsou speciálně vycvičení pro hledání osob zasypaných při zemětřeseních nebo po stavebních či průmyslových katastrofách. „Pro Aywy nepřipadá v úvahu, že by přestala pracovat kvůli nevídanému terénu, zimě, horku či ze strachu z nepříjemného hluku. Výhodou borderkolií je to, že se jedná o poměrně zdravé a dlouhověké plemeno, což o mnoha ‚klasických‘ plemenech služebních psů, jako jsou dobrmani nebo boxeři, říci nelze,“ hájí plemeno, původně vyšlechtěné k práci u stáda dobytka, Jančaříková.

To, že se Aywy pravděpodobně dožije vyššího věku než kupříkladu boxer, je u psa se sutinným atestem obrovskou výhodou. Základní výcvik čtyřnohého záchranáře totiž trvá čtyři až šest let a nejde příliš urychlit. I když, pes se de facto cvičí od narození až do smrti. Přesto se některé psy do fáze „připraven pomáhat“ vycvičit ani nepodaří. I psovod však na sobě musí stále pracovat, učit se od instruktorů, trénovat v rozličných terénech a s různými figuranty.

Kateřina Jančaříková se výcviku psů věnuje už od dětství. „V osmi letech jsem dostala svého druhého psa – malého knírače pepř a sůl – a začala jsem ho cvičit ve Svazarmu. Tam jsem také poprvé viděla výcvik záchranářských psů a už tehdy jsem si moc přála se jednou záchranářskému výcviku věnovat. Začala jsem s ním před osmi lety,“ vypráví Jančaříková, která pracuje jako odborná asistentka na katedře biologie a environmentálních studií na **Pedagogické fakultě UK v Praze**, bydlí v Lysé nad Labem a svůj život bez psa si nedokáže představit. „Naštěstí to má rodina celkem brzy pochopila,“ říká s úsměvem.

A k chápání bylo co, cenu záchranářského výcviku totiž dobrovolníci raději ani nepočítají. „Děláme to s radostí, je to pro nás forma relaxace či zábavy, ale levné to není. Kromě obvyklých výdajů na krmení, veterináře, či poplatky obci je třeba počítat i s náklady na nadstandardní veterinární péči a vybavení. To zahrnuje mimo jiné speciální postroj, svítící obojky a rolničky, kožené boty do sutin, helmu s čelovkou pro psovoda, GPS navigaci či vysílačky,“ vysvětluje Aywyna panička.

Záchranářský výcvik je podle Jančaříkové založen na spolupráci a vzájemné pomoci, bez toho nelze záchranářského psa vycvičit. „Potřebujeme figuranty – lidi, kteří při výcviku simulují ztracené osoby a umí psa přiměřeně pochválit a potěšit tak, aby příště hledal se stejnou nebo ještě větší chutí. Ve Svazu záchranných brigád (více o svazu v boxu – pozn. red) jsem se setkala s mnoha šikovnými figuranty a také instruktory výcviku, kteří umějí poradit,“ říká Jančaříková a zmiňuje například instruktorku Jitku Dědinovou nebo šéfa kynologického výcviku ministerstva vnitra Gustava Hotového. „Hodně mi pomohlo vidět skutečné profesionály, lidi, kteří se se psem dostali do zásahů mnohokrát,“ dodává chovatelka.

Záchranářští psi jsou atestováni v kategorii S - sutiny a P - plochy. Atest platí na dva roky, pak je třeba ho obnovit. U nás je asi 30 až 40 atestovaných psů. „Existují ale i další záchranářské specializace – stopy, laviny, hledání těl či vytahování z ledu – které na atesty teprve čekají. I atestovaný pes potřebuje stále trénink a další aktivity, jako jsou procházky či plavání. Proto i my trénujeme několikrát týdně a už teď se těšíme na lavinové soustředění v únoru, na které nás zve ministerstvo vnitra.“

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky Občanské sdružení registrované u ministerstva vnitra jako nejpočetnější organizace v České republice zabývající se výcvikem záchranných psů. První oficiální klub vznikl v roce 1968 v Příbrami. Svaz má 14 brigád v jednotlivých krajích. Sídlo brigády Středočeského kraje je v Mělnickém Vtelnu, brigáda sdružuje zhruba 25 členů. Z momentálně nejlépe vycvičených členů svazu je sestavována a průběžně doplňována Pohotovostní jednotka SZBK, která je připravena se kdykoli na vyzvání dostavit k zásahu nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí.

Foto popis | Fenka Aywy chovatelky Kateřiny Jančaříkové je jedním z necelé dvacítky psů v České republice, který má sutinný atest ministerstva vnitra.

Foto autor | FOTO / ARCHIV KATEŘINY JANČAŘÍKOVÉ

Regionální mutace | 5plus2 - Nymbursko